

**ОСНИВАЧКА
СКУПШТИНА**

БЕОГРАДСКОГ ДРУШТВА РОМ

„СТВАРНА СЛОБОДА, СУВЕРЕНОСТ И РАВНОПРАВНОСТ НАЦИЈА ТЕМЕЉЕ СЕ НА ЕКОНОМСКОМ И ДРУШТВЕНОМ ПОЛОЖАЈУ РАДНОГ ЧОВЕКА, И ОБРАТНО, ДРУШТВЕНИ ПОЛОЖАЈ РАДНОГ ЧОВЕКА НЕ МОЖЕ ДОБИТИ СОЦИЈАЛИСТИЧКУ САДРЖИНУ БЕЗ ОСТВАРИВАЊА СЛОБОДЕ, СУВЕРЕНОСТИ НАЦИЈЕ“.

IX КОНГРЕС СКЈ
VII РЕЗОЛУЦИЈА

ПРЕДСЕДНИКУ СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ ФЕДЕРАТИВНЕ
РЕПУБЛИКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ И
ПРЕДСЕДНИКУ САВЕЗА КОМУНИСТА ЈУГОСЛАВИЈЕ
ДРУГУ ЈОСИПУ БРОЗУ — ТИТУ

Оснивање РОМ-друштва за просвету, науку, културу и социјална питања природан је ток демократизовања живота социјалистичке Југославије. Тачније, само у самоуправном социјалистичком друштву могућно је конституисање народности Рома, признавање народности са свим њеним правима, обезбеђење њене пуне равноправности у односу на друге народе и народности, које су доживеле и доживљавају свој пуни развој управо зато што су стекле сва права, што им је обезбеђен неокрњени интегритет, што имају статус равноправности и могућност за пуно укључивање у целокупни привредни, политички, културни живот многонационалне социјалистичке Југославије.

Иницијативни одбор полазио је од схватања да је неопходно поћи најпре на организационо сређивање, на програмско дефинисање и друго. Тачније — полазило се од тезе поступности. Та теза је одржива кад се ради о афирмисању већ остварених културних вредности, али, она је мањкава кад се ради о афирмацији народности у целини, о социјалном аспекту, о питању отварања школа, о равноправном учешћу у представничким телима, не као јединке-грађанина, већ као представника народности.

И М Е

Лутајућим племенима, које официјелна „журналистика“ и „наука“ називају „Циганима“, у разним приликама и разним временима давана су различита имена. У вре-

мену кад се мислило да је порекло египатско, будући да је једно крило Рома преко Египта ушло у Европу, називани су Египћанима, у Француској називаће их и Сарацинима, због наводне физичке сличности и „препознавања“. На истој основи добијају и име Mōgi. Иначе, распрострањеније име у Француској је Бохемиени. Познат је и назив Карак. На Пиринејском полуострву Каракос. „У ствари, бележи Х. Ролан, Каракo — погрдно име које означаје исто тако крадљивца као и Циганин — у том су тренутку бедна и презрена раса, коју је народ у својој окрутној обести увек претварао у своју пасивну играчку. Каракo је, дакле, лакрдијаш против своје воље, парија, мученик светине“.

Има и других имена, насталих у разним областима „хуманистичке“ Европе. Једно од тих имена је и Каскарот, што на основама два извора значи — Б е д н а к о ж а. Сва имена, да их не набрајамо даље, од „Египћанин“ (у Британији и данас „Ципси“), преко „Каскарот“, до наших дана, у овим случајевима била су израз подругљивог, деградирајућег. И данас доминирајуће име у Европи — „Циганин“, (Румунија, Мађарска, Југославија, Италија, Немачка Литванија, Шпанија, Португалија), једнако је увредљиво као и сва што су му претходила.

Има индиција да је Европа и у XV столећу знала да ова племена имају свест о себи и да им је име Ром. Оно што је у овом тренутку доказиво и документом, то је да Европа о томе поуздано зна у XVII столећу. Занимљиво је да чак и научници, пријатељски оријентисани, па и они који долазе до научнијих оцена о социјалном положају Рома; иако саопштавају право име, подлежући општем притиску, и даље именују — „Цигани“.

На путу напора да се не призна Ром и укине му се свест о себи „наука“ непрестано инсистира на подели и називима „руски Циганин“, „мађарски Циганин“, „шпански Циганин“, „српски Циганин“, „француски Циганин“, да помемемо само познатије у Европи, наглашавајући и несвесно помажући тезу свих прогонитеља Рома да се Рома „интегрише“ у владајуће нације одређених средина.

Значајан је податак да Филип IV, у едикту из 1633.

признаје име Ром, али припаднике племена проглашава за Шпанце и наређује им „да забораве свој језик“, да не смеју „обнављати своје обичаје у плесовима или другом“. Два века касније, у Србији ће се Ром нагонити да буде Србин. Отуда, у Срба, не мали проценат оних који воде порекло од Рома. Уосталом, као и у Француза, Мађара, Шпанаца, Румуна.

ПРОГОНИ

Постојбина Рома је Индија. То више није потребно доказивати. Негде око 420. године старе ере, како бележи Албукасим Мансур, намамљени обећањем владара, упућују се у Персију, али, убрзо, наредбом истог владара, принудно крећу у номаду. Како се, по Мансурију, овамо запутило свега 12.000 људи, очито је да је сеоба већих размера везана за пети век нове ере, бегство пред најездом Хуна, поготово после пораза у области Дечхиа. Ако су у петом веку старе ере разлози напуштања Индије економски, пут из Персије у свет јавља се као немогућност да се издрже репресалије. У петом веку нове ере пут је недвосмислено диктиран прогонном, тим праузроком поласка у свет, који их прати на свим путевима. Велика сеоба Рома, пред најездом Хуна, креће из Индије преко пустиње Тар. У најближим појасевима, као и у самој пустињи, чини се, веома се дуго задржавају, чему једини разлог може бити гајење наде на повратак. Но, како такве околности нису настале, креће се на неповратан пут. Из пустиње иде се у два правца. Једно крило, многољудо, креће у правцу Авганистана, а одавде и у правцу Туркестана, Туркменистана, до јужних обала Каспијског мора. Овде се група раздваја и мањи део иде у правцу Азербејџана, Грузије, Кавказа. Знатнији део иде према Јерменији, Турској. До Турске води пут и друго крило, које је из пустиње Тар кренуло изнад Карачија обалом Арабијског мора према Багдаду, до Сирије. Одавде знатан део иде у Анатолију, па у Турску. Један део овог крила у Сирији се одваја и креће обалом Средоземног мора за Египат и Либију. У Европу се стиже из два правца: из Турске преко Босфора,